

CONN
IGGULDEN

VOJNA
RUŽÍ

PLUS

BÚRKA

Vojna ruží: Búrka

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.vydavatelstvoplus.sk
www.albatrosmedia.sk

Conn Iggulden
Vojna ruží: Búrka – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

CONN
IGGULDEN

BÚRKA

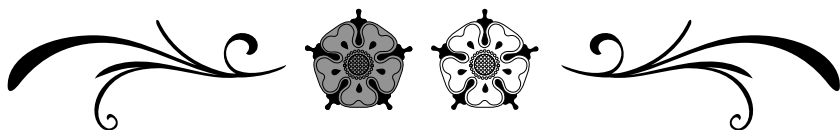
**Venované Markovi Griffithovi,
jednému z potomkov Jána z Gentu**

Preklad vyšiel s podporou Literárneho fondu.

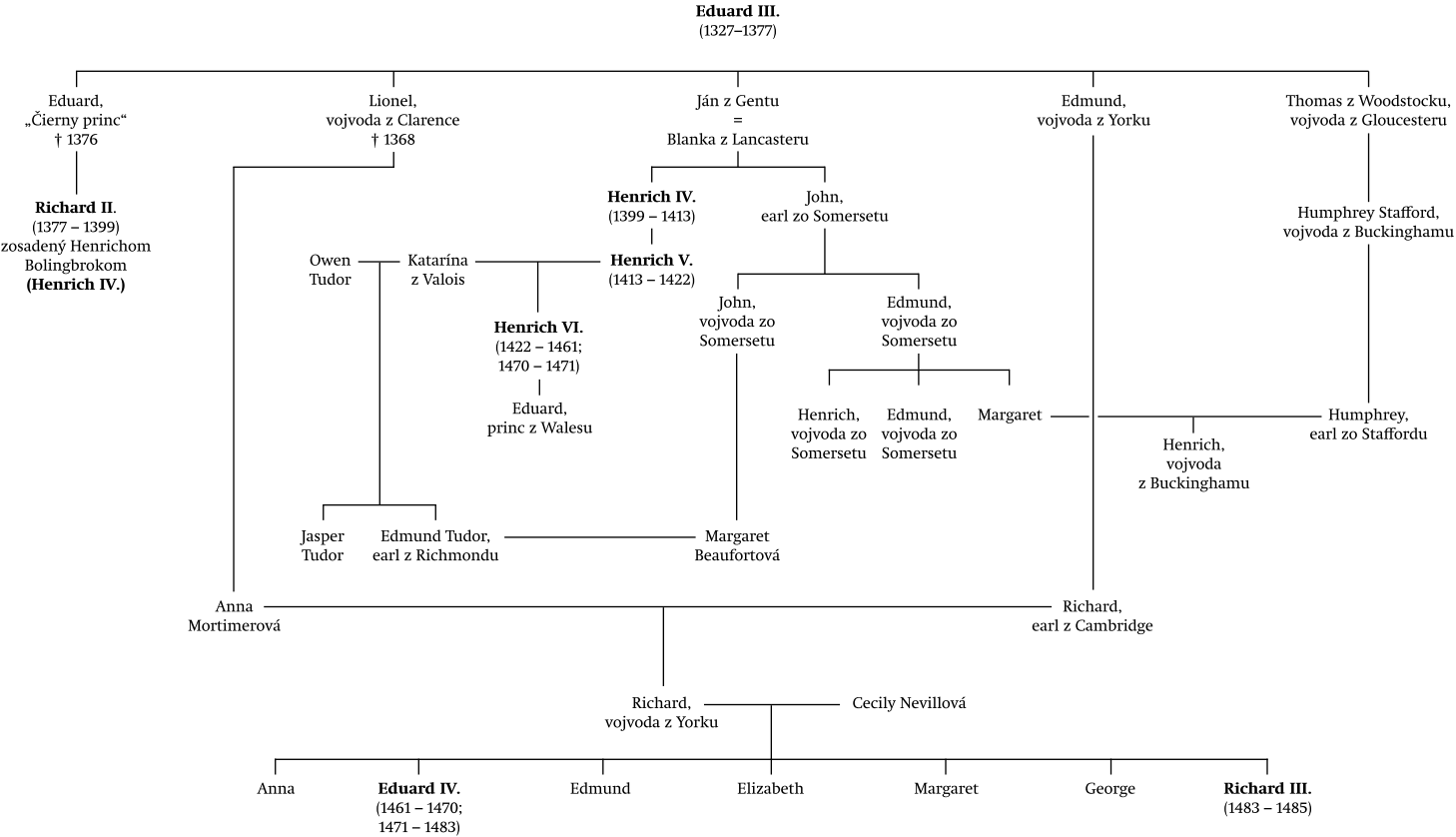
Obsah

Rodokmene a prehľad postáv	6
Prológ	21
Prvá časť	29
Druhá časť	155
Tretia časť	349
Epilóg	443
Historická poznámka	448
Zoznam literatúry	458
1415	459
Historická poznámka	481
Podakovanie	484

RODOKMENE A PREHLAD POSTÁV

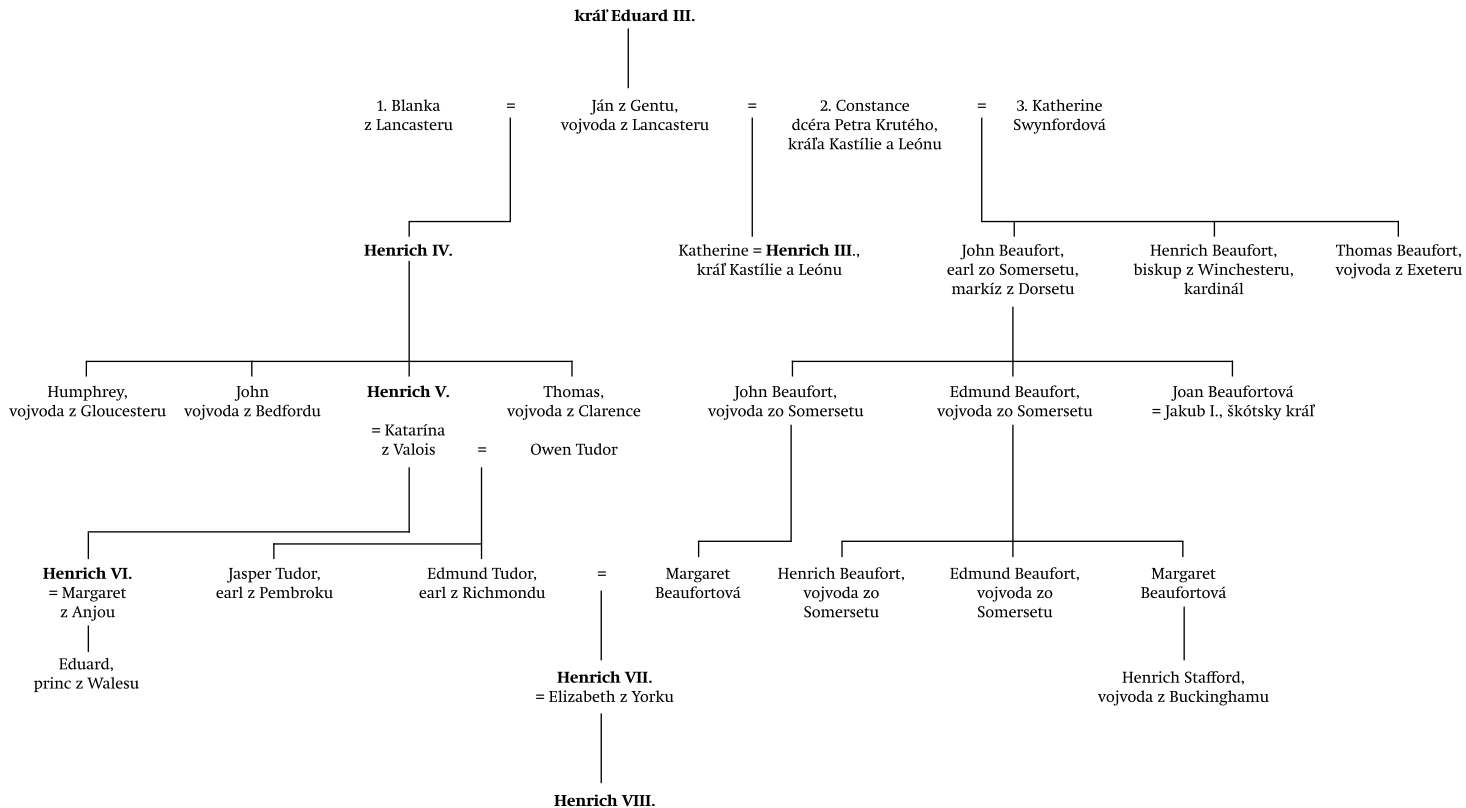

Rodokmeň anglických kráľov

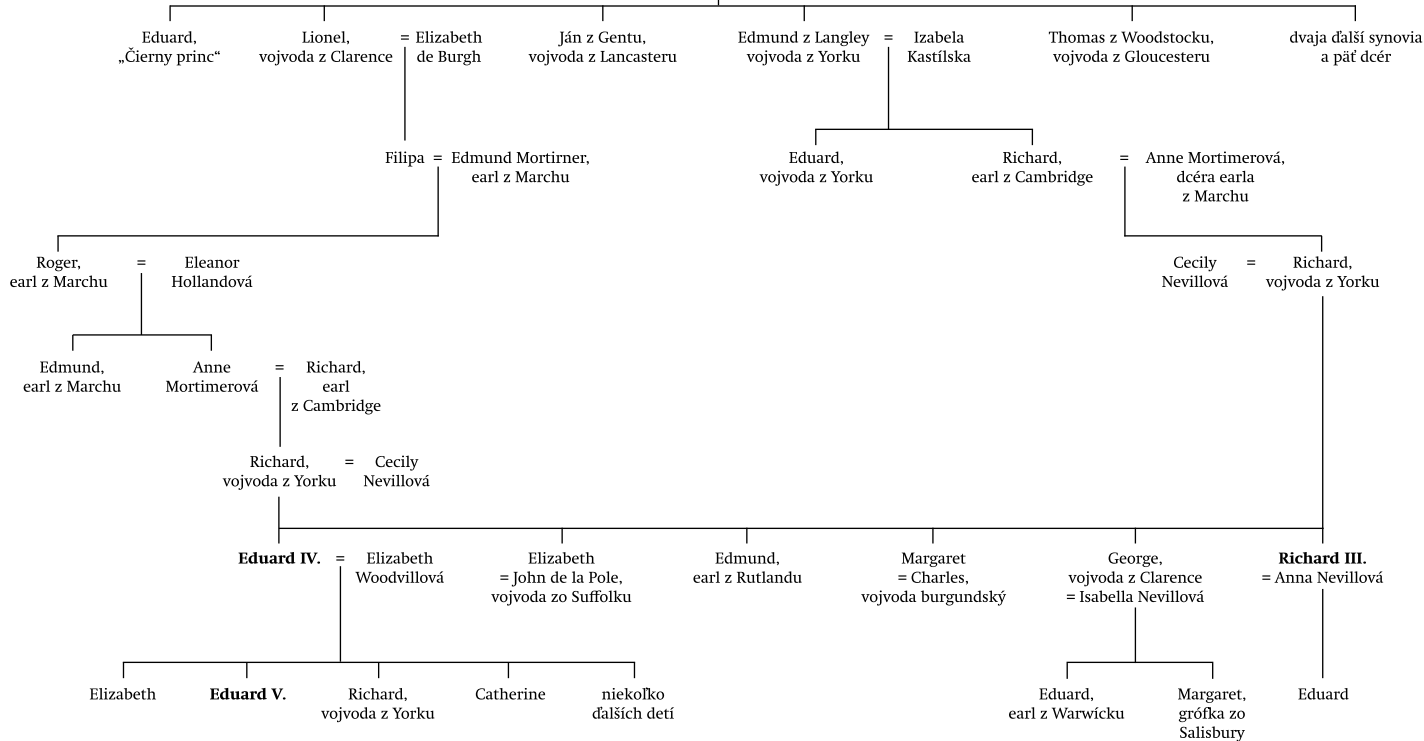
rod Lancasterovcov

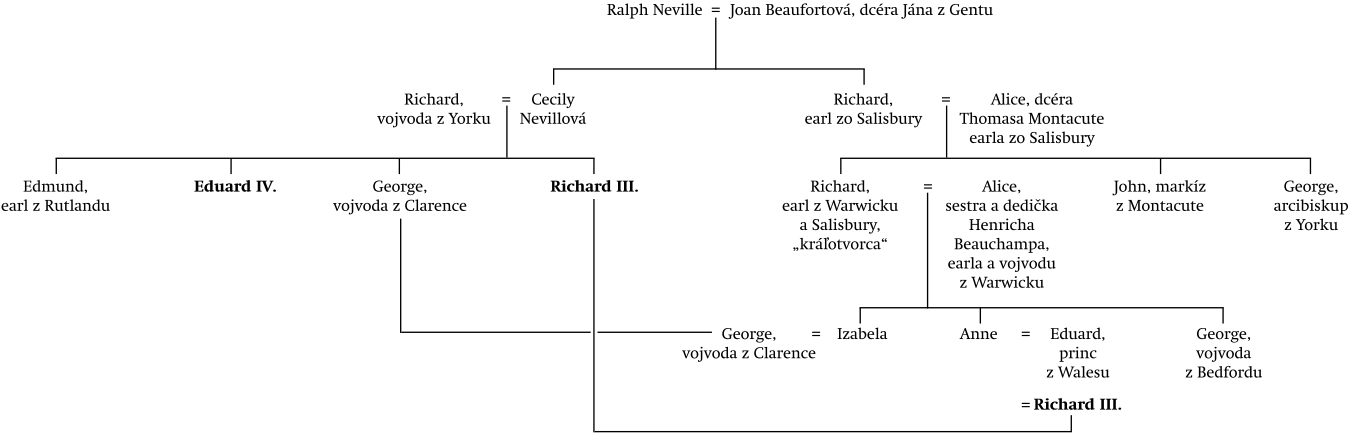
Rod Yorkovcov

král Eduard III. = Filipa

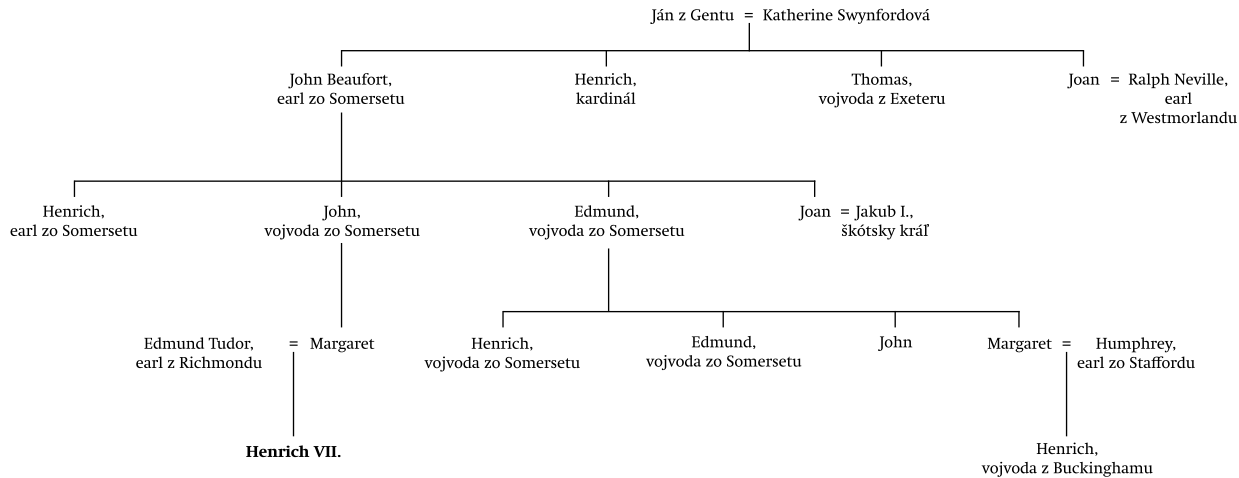

Rod Nevillovcov

Rod Beaufortovcov

Postavy vystupujúce v knihe

Albert	sluha rodiny de Roche vo Francúzsku
Master Allworthy	osobný lekár Henricha VI.
Barón David Alton	dôstojník vo Francúzsku v službách Williama de la Pole
Margaret z Anjou/kráľovná Margaret	dcéra Reného z Anjou, manželka Henricha VI.
Yolande z Anjou	sestra Margaret z Anjou
Jean, Louis a Nicholas z Anjou	bratia Margaret z Anjou
Mária z Anjou	francúzska kráľovná, teta Margaret z Anjou
René, vojvoda z Anjou	otec Margaret z Anjou
Henrich Beaufort	kardinál, syn Jána z Gentu, prastrýko Henricha VI.

Edwin Bennet	ozbrojenec v službách baróna Strangea vo Francúzsku
Bernard	dávny priateľ Thomasa Woodchurcha
Saul Bertleman (Bertle)	predchodca Derihewa Brewera, jeho učiteľ a radca
Derihew (Derry) Brewer	veliteľ kráľovských špehov
Kapitán Brown	veliteľ obrany londýnskeho Toweru proti Jackovi Cadeovi
John Burroughs	informátor Derryho Brewera
Jack Cade	vodca kentských vzbúrencov
Lionel, vojvoda z Clarence	syn Eduarda III.
Ben Cornish	účastník popravy syna Jacka Cadea
John Sutton, barón Dudley	prítomný na „súde“ s Williamom, vojvodom zo Suffolku

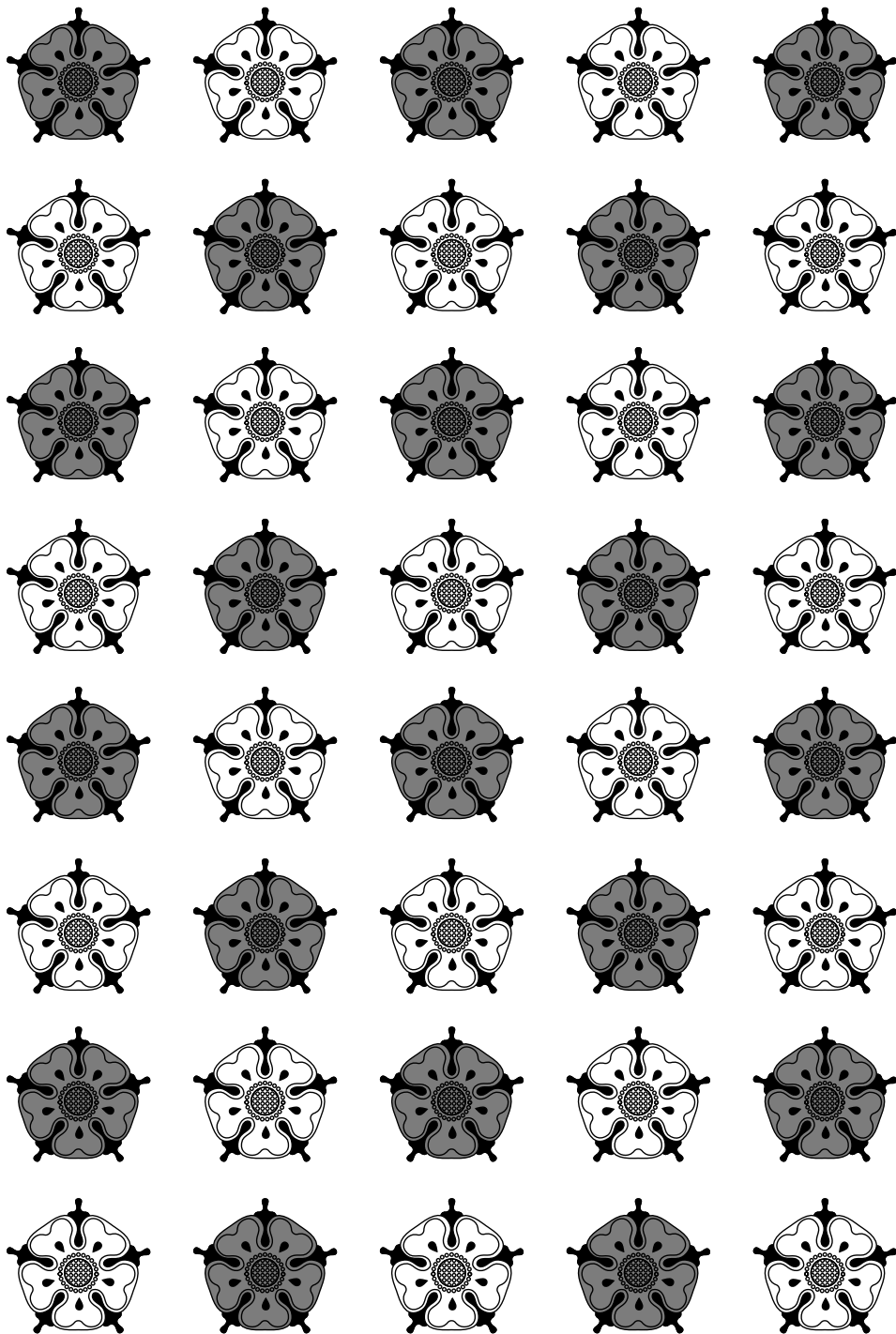
Dunbar	kováč z Kentu
Robert Ecclestone	priateľ Jacka Cadea
Eduard III.	anglický kráľ a praprastarý otec Henricha VI.
Flora	hostinská z Kentu
gróf Frederick	snúbenec/manžel Yolande z Anjou
Thomas, vojvoda z Gloucesteru	syn Eduarda III.
Hallerton	sluha Derryho Brewera
Henrich VI.	anglický kráľ, syn Henricha V.
Sir Hew	rytier, pamätník bitky pri Agincourte
Barón Highbury	anglický šľachtic bojujúci v Maine proti Francúzom
Hobbs	veliteľ stráží vo Windsore
Alexander Iden	nový šerif grófstva Kent vymenovaný Margaret

James	mladší katov učeň a pomocník v Jewel Tower
Jonas	chlapec, ktorý niesol štandardu pri prechode rebelov cez londýnsky most
Alwyn Judgement	sudca v Kente
Karol VII.	francúzsky kráľ, strýko Henricha VI.
Edmund Grey, earl z Kentu	prítomný na „súde“ s Williamom, vojvodom zo Suffolku
Ján z Gentu, vojvoda z Lancasteru	syn Eduarda III.
Barón le Farges	veliteľ francúzskej armády počas bojov v Maine
Sieur André de Maintagnes	francúzsky rytier, účastník bojov v Maine
Jean Marisse	sudca v Nantes
Paddy (Patrick) Moran	priateľ Jacka Cadea
Reuben Moselle	obchodník a bankár z Anjou

Sir William Oldhall	predseda Dolnej snemovne
John de Vere, earl z Oxfordu	prítomný na „súde“ s Williamom, vojvodom zo Suffolku
Jasper Tudor, earl z Pembroku	nevlastný brat Henricha VI.
Alice Perrersová	milienka Eduarda III.
Ronald Pincher	hostinský z Kentu
Kapitán Recine	vojak z hradu Saumur, ktorý zatýkal Reubena Moseleho
Edmund Tudor, earl z Richmondu	nevlastný brat Henricha VI.
Richard Woodville, barón Rivers	obranca Londýna počas Cadeovho vpádu
Barón Jean de Roche	francúzsky rytier bojujúci v Maine
Richard Neville, earl zo Salisbury	hlava rodu Nevillovcov, pravnuke Jána z Gentu
James Fiennes, barón Say	lord pokladník popravený Cadeom počas vzbury

Thomas de Scales, barón Scales	obranca Londýna počas Cadeovho vpádu
Simone	francúzska slúžka na hrade Saumur
Edmund Beaufort, vojvoda zo Somersetu	priateľ Williama, vojvodu zo Suffolku, stúpenec Henricha VI.
barón Strange	sused Thomasa Woodchurcha v Maine vo Francúzsku
William de la Pole, vojvoda zo Suffolku	vojak a dvoran, ktorý zorganizoval sobáš Henricha VI. a Margaret
Alice de la Pole, vojvodkyňa zo Suffolku	manželka Williama, vojvodu zo Suffolku, pravnučka básnika Geoffreyho Chaucera
James Tanter	škótsky stúpenec Jacka Cadea
Ted	starší katov pomocník v Jewel Tower
Sir William Tresham	predseda Dolnej snemovne parlamentu

Richard Neville, earl z Warwicku	syn earla zo Salisbury, neskôr známy aj ako „kráľotvorca“
Ralph Neville, earl z Wesmorlandu	účastník lovu vo Windsore
Joan Woodchurchová	manželka Thomasa Woodchurcha, matka Rowana a jeho dvoch sestier
Rowan Woodchurch	syn Thomasa a Joan
Thomas Woodchurch	farmár, lukostrelec a vodca vzbury v Maine
Edmund z Langley, vojvoda z Yorku	syn Eduarda III.
Richard Plantagenet, vojvoda z Yorku	hlava rodu Yorkovcov a prapravnuk Eduarda III.
Cecily Nevillová, vojvodkyňa z Yorku	manželka Richarda, vojvodu z Yorku, a vnučka Jána z Gentu

PROLOG

anno Domini 1377

Pod posteľou stáli misy s tmavou kráľovskou krvou, ktoré tam zabudol lekár. Alice Perrersová odpočívala na stoličke, dychčala od námahy, lebo zápasila s brnením, keď obliekala anglického kráľa. Kyslý vzduch v miestnosti páchol potom a smrťou a bledý Eduard s bielou bradou ležal ako socha.

Alice sa naňho dívala so slzami v očiach. Eduarda skosila neviditeľná a strašná rana, ktorá prišla spolu s teplým vetríkom a uderla sčista-jasna z jarného neba. Sklonila sa k nemu a nežne mu utrela slinu z ovisnutého kútika úst. Kedysi to býval silný muž, patril k tým, ktorí vládali bojovať od svitu do mrku. Brnenie sa ligotalo, no napriek tomu na ňom boli škvrny a jazvy ako na tele, ktoré zakrývalo. Svaly a kosti pod ním už ochabli.

Čakala, kým otvorí oči, nevedela, nakoľko jej ešte rozumie. Striedavo strácal vedomie a preberal sa, s pribúdajúcimi dňami boli okamihy unikajúceho života čoraz zriedkavejšie a kratšie. Na svitaní precitol a zašepkal, aby mu obliekli brnenie. Doktor vyskočil zo stoličky po ďalší odporný odvar na pitie pre kráľa. Eduard, slabý ako mucha, sa snažil odstrániť páchnucu brečku, a keď mu doktor napriek tomu vytrvalo pritískal miskú k perám, začal sa dusiť. Keď to Alice uvidela, pevne sa rozhodla. Napriek zúrivým protestom vyhnala doktora z kráľových komnát ako kuru, aj sa naňho zahнала zásterou, nevšímala si hrozby, čo chrľil, kým pred ním nezabuchla dvere.

Eduard sledoval, ako nesie drôtenú košeľu z brnenia. Na okamih sa usmial, potom sa jeho belasé oči zavreli a opäť klesol na vankúš. Nasledujúcu hodinu bola v tvári celá červená od námahy, spakruky

si utierala čelo, keď zápasila s koženými remienkami a s kovom, a mocovala sa so starcom, ktorý jej ani trochu nepomáhal. Bojovníka neobliekala prvý raz, jej brat bol rytier.

Keď mu navliekla na ruky železné rukavice a postála, aby si vydýchla, sotva bol pri zmysloch, iba potichu stonal, strácajúc vedomie. Na pokrčených prikrývkach mu pošklbávalo prstami, keď si uvedomila, čo chce, zhlboka si vzdychla a vstala. Alice zašla po veľký meč opretý o stenu a oboma rukami ho položila tak, aby ho mohol chytiť za rukoväť. Kedysi ním mával, akoby to bolo pierko. Utrela si horúce slzy, keď ho kŕčovito zovrel v ruke a železná rukavica potichu za zavírgala.

Už zasa vyzerá ako kráľ. Hotovo. Súhlasne kývla hlavou, spokojná, že keď príde jeho čas, bude ako za života. Siahla do vrecka po hrebeň a prečesávala mu miesta, kde mal zlepenú a strapatú bielu bradu a vlasy. Už to dlho nepotrvá. Tvár mu ochabla, ako keď sa topí vosk, a chrčivo dychčal.

Má dvadsaťosem rokov a je takmer o štyridsať rokov mladšia ako kráľ, ale kým neochorel, bol plný života a mocný, ako keby mal žiť navždy. Vládol po celý jej život a nikto z tých, ktorých pozná, si nepamätal jeho otca ani Eduarda I., zvaného Kladivo na Škótop, ktorý vládol pred ním. Plantagenetovci poznačili Anglicko a Francúzsko roztrhli na dvoje v bitkách, o ktorých nikto nepredpokladal, že ich vyhrajú.

Hrebeň sa jej zachytil v brade. Keď sa ho dotkla, modré oči sa na ňu upreli a zo zúboženého tela sa na ňu opäť pozeral jej kráľ. Alice priam striaslo od toho zúrivého pohľadu, z ktorého sa jej oddávna vždy zmocnila slabosť.

„Tu som, Eduard,“ povedala takmer šepom. „Tu som. Nie ste sám.“

Časť tváre sa mu skrivila do grimasy a zdravou ľavou rukou ju schmatol za ruku, v ktorej pevne zvierala hrebeň, a prinútil ju ruku spustiť. Pri každom nádychu zasipel a pleť mu zaliala červeň od námahy, ako sa snažil niečo povedať. Alice sa k nemu naklonila.

„Kde sú moji synovia?“ zašomral a nadvihol hlavu, no vzápätí klesla opäť na vankúš. Ľavá ruka sa mu chvela na rukoväti meča, čo ho upokojovalo.

„Prídu všetci, Eduard. Poslala som za Jánom posla, aby sa vrátil z poľovačky. Edmund a Thomas sú v odľahlom krídle. Prídu všetci.“

Kým to hovorila, počula na chodbe hrmot krokov a hlučnú mužskú vravu. Dobre poznala jeho synov a bola pripravená, jej intímne chvíle sa skončili.

„Pošlú ma preč, láska moja, ale nebudem ďaleko.“

Nahla sa k nemu, pobozkala ho na pery a v jeho trpkom dychu začítala neprírodnú horúčavu.

Keď sa opäť upokojila, spoznala Edmundov uchechtaný hlas, rozprával ostatným dvom o nejakej stávke, ktorú uzavrel. Kiežby bol s nimi aj ich najstarší brat, lenže Čierny princ pred rokom zomrel a nezdedil po otcovi kráľovstvo. Uvažovala, že strata následníka trónu bola prvá rana, ktorá viedla k ďalším. Otec by nemal prežiť svojho syna, pomyslela si. Je to kruté a ťažko to zvládne či už obyčajný človek, alebo kráľ.

Dvere sa prudko s buchotom otvorili a Alice myklo. Traja muži, ktorí vošli dnu, sa všetci podobali na otca, ale každý ináč. Boli to najvyšší muži, akých doteraz videla, veď im v žilách kolovala krv starého Longshanksa, a bolo ich plno v celej komnate skôr, ako prehovorili.

Štíhly a čiernovlasý Edmund z Yorku sa zamračil, keď zbadal pri otcovi sedieť ženu. Nikdy sa nezmieril s jeho milenkami. Keď Alice vstala a pokorne tam stála, zvrátil obočie a zatváril sa zlostne. Ján z Gentu po jeho boku nosil bradu ako otec, hoci tá jeho bola zatiaľ hustá a čierna a taká zašpicatená, že mu zakrývala hrdlo. Bratia sa týčili nad otcom a hľadeli naňho, keď sa mu opäť zavreli oči.

Alice sa zachvela. Ako kráľova chránenkyňa si nazhromaždila majetok. Zbohatla, lebo mala styky, no uvedomovala si, že je vydaná na-

pospas ktorémukoľvek mužovi v tejto komnate, môže prísť o svoje bohatstvo a panstvá, všetko závisí iba od ich slova. Titul vojvodu je ešte celkom nový a nikto zatiaľ nevyskúšal, akú má moc. Sú nadradení nad earlami a barónmi a takmer rovnoprávni s kráľmi, seberovní sú si len tí, ktorí sa v tento deň nachádzajú v tejto komnate.

Alice si uvedomila, že v izbe chýbajú dve hlavy z piatich veľkých rodov. Lionel, vojvoda z Clarence, zomrel pred ôsmimi rokmi, zanechal po sebe malú dcérku. Syn Čierneho princa má iba desať rokov. Richard zdedil po otcovi Cornwallské vojvodstvo a raz zdedí aj kráľovstvo. Alice sa s oboma deťmi stretla a len dúfala, že Richard bude žiť dosť dlho, aby prežil svojich mocných strýkov a stal sa kráľom. Sama pre seba si povedala, že by na jeho šance nestavila ani pencu.

Najmladší z tých troch bol Thomas, vojvoda z Gloucesteru. K Alice sa vždy správal prívetivo, možno preto, lebo si boli vekom najbližšie. On jediný ju pozdravil, keď tam celá rozochvená stála.

„Viem, boli ste otcovi útechou, lady Perrersová,“ prihovoril sa jej Thomas. „Lenže toto je čas pre jeho rodinu.“

Alice cez slzy zažmurkala, vďačná za prejav láskavosti. Prv než však stačila odpovedať, ozval sa Edmund z Yorku.

„Chcel tým povedať, že máte odísť, dievča.“ Ani sa na ňu nepozrel, uprene hľadel na otca, ako tam v brnení leží na svetlých prikrývkach. „Tak choďte už.“

Nato sa Alice rýchlo pobrala, zľahka si pretrela oči. Dvere boli otvorené, tak sa obrátila a pozrela sa, ako traja synovia stoja nad umierajúcim otcom. Potichu dvere zavrela a vzlykajúc kráčala do paláca Sheen.

Keď bratia osameli, hodnú chvíľu mlčali. Otec bol ako kotva v ich živote, jediný pevný bod v rozbúrenom svete. Vládlol päťdesiat rokov a pod jeho rukou krajina zbohatla a získala vplyv. Nikto z nich si nevedel predstaviť budúcnosť bez neho.

„Nemal by tu byť kňaz?“ dožadoval sa zrazu Edmund. „Je to choré, že nášho otca sprevádza v posledných chvíľach života kurva.“ Nevšimol si, ako sa Ján nad jeho burácajúcim hlasom zachmúril. Edmund štekal tie slová na svet, nevedel hovoriť potichu (alebo možno nechcel).

„Môžeme ho zavolať na posledné pomazanie,“ odvetil Ján náročky tichšie. „Pomodlili sme sa zaňho vonku v malej komnate. Ešte chvíľu počká, kvôli nám.“

Opäť zavládlo ticho, no Edmund sa pomrivil a vzdychol si. Sklopil zrak a pozrel sa na nehybnú postavu, hľadel na dvíhajúcu sa a klesajúcu hrud', počul dych sprevádzaný chrčaním z hlbín pľúc.

„Nechápem...“ začal.

„Pokojuje, braček,“ skočil mu potichu do reči Ján. „Len... *pokojuje*. Dožadoval sa brnenia a meča. Už to dlho nepotrvá.“

Ján na chvíľu privrel od zlosti oči, zatiaľ čo jeho mladší brat sa poobzeral, našiel si vhodnú stoličku a s vŕzganím si ju pritiahol k posteli.

„Nemusíme tu predsa stáť,“ arogantne povedal Edmund. „Aspoň si urobím pohodlie.“ Položil si ruky na kolená, pozrel sa pred seba na otca a otočil sa. Keď znovu prehovoril, nebol už taký hlučný ako zvyčajne. „Nemôžem tomu uveriť. Vždy bol taký silný.“

Ján z Gentu položil Edmundovi ruku na plece.

„Ja viem, braček. I ja ho mám rád.“

Thomas sa na oboch zamračil.

„Chcete, aby mu pri umieraní zneli v ušiach vaše prázdne reči?“ prísne ich zahriakol. „Doprajte mu ticho alebo modlitby, jedno alebo druhé.“

Ján silno stisol Edmundovo plece, lebo vycítil, že brat má na jazyku odpoveď. Odľahlo mu, keď Edmund od svojho nezdvorilého zámeru ustúpil. Ján spustil ruku a Edmund sa naňho zlostne pozrel, rozčuľoval ho ten dotyk, hoci už pominul. Zazrel na staršieho brata.

„Myslel si na to, Ján, že od koruny ťa delí iba ten chlapec? Nebyť malého milého Richarda, bol by si zajtra kráľom.“

Bratia znovu Edmunda hnevivo zahriakli, prikázali mu, aby zavrel ústa. Edmund na to pokrčil plecami.

„Boh vie, že rody York a Gloucester nemajú šancu získať korunu, ale čo ty, Ján? Od toho, aby si bol kráľom a Bohom vyvolený, ťa delí iba chl p. Na tvojom mieste by som o tom určite premýšľal.“

„Eduard mal byť kráľom,“ zavrčal Thomas. „Alebo Lionel, keby ešte žil. Eduardov syn Richard je jediný dedič v mužskej línii a to je všetko, Edmund. Bože, prečo o tom teraz hovoríš, keď je otec na smrteľnej posteli, kde sa v tebe berie toľká drzosť? Nechápem, ako môžeš o legitímnej kráľovskej línii hovoriť, že je iba o ,chl p‘ na dosah. Kroť sa, braček. Je mi zle, keď ťa počúvam. Je iba jedna línia. Je iba jeden kráľ.“

Starec na posteli otvoril oči a otočil hlavu. Všetci videli, že kráľ sa pohol, a Edmundovi zamrzla jedovatá odpoveď na perách. Ako jeden sa sklonili, aby lepšie počuli, no ich otec sa iba chabo usmial, dobrá polovica jeho tváre sa zvrátila do grimasy a z rozďavených úst mu trčali tmavožlté zuby.

„Prišli ste sa pozrieť, ako umieram?“ spýtal sa kráľ Eduard.

Usmiali sa nad tým zábleskom života a Ján cítil, ako mu do očí vystúpili nechcené slzy a zastreli mu pohľad.

„Sníval som, mládenci. Sníval som o zelenom poli a ako po ňom cváľam.“ Kráľov hlas znel tenko a piskľavo, tak vysoko a slabo, že ho sotva počuli. Zato v jeho očiach sa zračil muž, akého doteraz poznali. Ešte je tu, sleduje ich.

„Kde je Eduard?“ spýtal sa kráľ. „Prečo tu nie je?“

Ján si prudko utrel slzy.

„Odišiel, otec. Minulý rok. Jeho syn Richard bude kráľ.“

„Ach, chýba mi. Videl som ho v boji vo Francúzsku, vedeli ste to?“

„Viem, otec,“ odpovedal Ján. „Viem.“

„Francúzski rytieri ho zrazu obkľúčili, revali a prebili sa až k nemu. Eduard tam stál iba s hŕstkou mužov. Baróni sa ma pýtali, či mu nechcem poslať na pomoc rytierov, na pomoc môjmu prvorodenému synovi. Mal šesťnásť. Viete, čo som im vtedy povedal?“

„Povedali ste nie, otec,“ zašepkal Ján.

Starec sa dychčivo rozosmial a tvár mu stmavla.

„Povedal som nie. Povedal som, že si sám musí vyslúžiť ostrohy.“ Prevrátil oči k stropu a spomínal. „A aj si ich vyslúžil. Prebojoval sa a vrátil sa ku mne. Už vtedy som vedel, že bude kráľom. Vedel som to. Príde?“

„Nepríde, otec. Odišiel, jeho syn bude kráľom.“

„Áno, prepáč, ja viem. Mal som ho rád, toho chlapca, môjho statočného chlapca. Mal som ho rád.“

Kráľ vydýchol, ešte raz a ešte raz, až kým nemal čo vydýchnuť. Bratia čakali obklopení desivým tichom. Ján vzlykal a rukou si zakryl oči. Kráľ Eduard III. bol mŕtvy a na nich všetkých doľahlo ťaživé ticho.

„Zavolajte kňaza na posledné pomazanie,“ ozval sa Ján. Nahol sa a zavrel otcovi oči, z ktorých už vyprchala iskra vôle.

Po jednom sa traja bratia sklonili nad otca a pobožkali ho na čelo, naposledy sa ho dotkli. Opustili ho, keď dobehol kňaz, šli na júnové slnko a naspäť k svojmu životu.